

DOPIŠ PRO TEBE

CO VÍTE O PÍSMU SVATÉM?

17/80

ČESKÉ SLOVO BIBLE je přetvoření řeckého slova »biblia«, které znamená »knihy«. I když máme často bibli v jednom svazku, je to ve skutečnosti celá knihovna, soubor knih, které byly napsány v různých dobách a rozličnými autory. Proto ta různost slohu a zájmových předmětů. Bibli nazýváme též Písmo, Písmo svaté; chceme tím vyjádřit, že mezi tím, co bylo v lidských dějinách napsáno, je bible spis nejvýznamější.

JAK DĚLÍME BIBLI?

Bible se dělí do dvou nestejně velkých částí. Ta větší obsahuje knihy, které byly postupně sepsány v době delší tisíce let před narozením Kristovým. Nazýváme ji Starý zákon. Menší část jsou knihy, které byly napsány po příchodu Kristově, konkrétně v druhé polovině I. století po Kr. – a nazýváme je Nový zákon.

PRVNÍ ČÁST STARÉHO ZÁKONA je Pentateuch, neboli Pět knih Mojžíšových. Obsahuje zprávy o životě patriarchů, prarodičů izraelského národa, a pak významné události ze života tohoto národa, počínaje jejich otroctvím v Egyptě přes osvobození a putování pouští až k přípravě na dobytí Palestiny, zaslíbené země. Do tohoto rámce jsou vsazeny zákony, kterými se izraelský národ řídil. Proto byl Pentateuch židy nazýván prostě Zákon.

DĚJEPISNÉ KNIHY obsahují dvojí vyličení dějin Židů v Palestině. Jde tu o dvě historie, které nechťejí jen vyličit běh událostí, ale snaží se pochopit a vyjádřit i jejich náboženský význam, jak se v těch událostech projevoval vztah mezi Bohem a izraelským národem.

První souhrn dějin máme v knihách Jozue, Soudců, Samuelových a Královských, druhý ve dvou knihách Kronik s pokračováním v knize Esdrášově a Nehemiášově. K dějinným knihám se druží menší vyprávění, která na příkladech postav Tobiáše, Judit a Ester ukazují, jak se Bůh stále stará o svůj lid.

PROROCKÉ KNIHY je další část Starého zákona. Musíme se zbavit rozšířeného dojmu, jakoby proroctví bylo jen předpovídání budoucích událostí. Naopak, hlavní role činnosti proroků byla jejich přítomnost, napominání Božího lidu, jak má žít. Proroky někdy rozdělujeme – podle rozsahu jejich knih, ne podle jejich významu – na čtyři velké proroky – Izaiáš, Jeremiáš, Ezechiel a Daniel – a na dvanáct malých proroků.

NAUČNÉ KNIHY je poslední sbírka knih Starého zákona. Ukazují, jak odpovídal vyvolený národ na výzvu Boží: jednak modlitbou – sbírka 150 žalmů – jednak hledáním Boha a jeho prozřetelnosti v přírodě a v lidském životě. Výsledky tohoto přemýšlení nad smyslem světa a života bývaly shrnuty v krátkých maximách – v příslovích – aby se tak snadněji zachovala tato moudrost ústního podání dalším generacím; lidské poznání, osvícené Božím duchem.

PÍSMO SVATÉ PO KRISTU

NOVÝ ZÁKON je svým rozsahem asi třikrát kratší než Starý Zákon, převažuje ho však svým významem, protože vyjadřuje poslední stadium poutě k Bohu, setkání s Bohem v Kristu. Čtyři evangelia shrnují hlavní události Ježíšova života a základní prvky jeho učení. Skutky apoštolů referují o činnosti rodící se Církve, hlavně o misijních cestách apoštola Pavla. Listy, které apoštolové (a mezi nimi zase na prvním místě Pavel), psali církevním obcím, které založili, ukazují, jak se Kristovo učení má projevovat v konkrétním životě Církve a jednotlivců. Poslední kniha Nového zákona, Zjevení sv. Jana, literárním stylem, v němž mají své velké místo symbolické výrazy, povzbuzuje pronásledovanou církev v době současné i budoucí, aby neztrácela naději, protože BŮH VŽDYCKY ZVÍTĚZÍ NAD ZLEM!

AUTOŘI A ŘEČ PÍSMÁ SVATÉHO

Všichni autoři – jak Starého, tak Nového zákona – byli Židé. Nepsali však vždy touž řečí. Skoro celý Starý zákon byl sepsán hebrejsky, vlastní řečí Židů. Ale některé menší části

byly napsány aramejsky, jazykem, který se rozšířil mezi Židy jako lidová řeč od V. stol. před Kr. Nový zákon a některé mladší knihy Starého zákona byly konečně napsány řecky. Od III. stol. před Kr. se stala řečtina dorozumívací řečí i mezi Židy, hlavně těmi, kteří žili mimo Palestinu (což byla jejich větší část).

ZACHOVALY SE ORIGINÁLY BIBLICKÝCH KNIH?

Žádný z originálu biblických knih se nám nezachoval (stejně, jako se nám nezachovaly originály antických knih). Až do 15. stol. se knihy opisovaly ručně. Při opisování se do textu mohly vloučit chyby, které pak další pisáři věrně opisovali. Proto se na základě rukopisů – jen řecký Starý zákon jich má 4700 – musí kritickými metodami rekonstruovat originální text, podle kterého se pak překládá Písmo do moderních řečí.

TEXTOVÁ KRITIKA nám upřesní spisy, jak vyšly z péra lidských autorů. Tito autoři však psali z Božího vnuknutí, co Bůh chtěl sdělit lidem. Proto je nutná jistota, které knihy byly napsány z Božího vnuknutí a které vyjadřují smýšlení lidských autorů. Snad to byli lidé moudří a zbožní, dali nám mnoho poučení a zpráv, ale nemají tu jistotu, kterou nám může dát jen slovo Boží. Jistotu o božském původu jednotlivých knih nám nemůže dát vědecký rozbor textů, nýbrž jedině vědomí Církve, jíž bylo Boží zjevení a knihy, které je vyjadřují, svěřeny. Toto vědomí Církve je vyjádřeno v SEZNAMU, tak zv. KÁNONU INSPIROVANÝCH KNIH.

Bible, které se nám dostanou do rukou, jsou překlady vytištěné v poslední době; jen několik málo znalců má možnost číst přímo hebrejské nebo řecké znění. Originální text, vypracovaný textovou kritikou, svorně přijímají překladatelé všech křesťanských církví, kteří se snaží jej co nejvěrněji přetlumočit do moderních řečí. Výjimka jsou Svědkové Jehovovi, kteří, často svévolně mění text, aby ho přizpůsobili svým tvrzením. Překlady se mohou od sebe lišit tím, jak který překladatel dával důraz na některé z několika možných zabarvení původního znění.

MŮŽEME POCHOPIT BOŽÍ ZJEVENÍ?

Už původní autoři biblických knih se snažili sdělit mnohými výrazy jedinou božskou pravdu, kterou omezený lidský rozum je schopný pochopit a vyjádřit jen po částech. K pochopení Božího zjevení nestačí pozastavit se nad jednotlivými

výroky bible, ale musí se současně přihlížet k celému Písmu. To se ovšem jednotlivci nikdy nepodaří. Soukromé hloubání nad biblickými výroky už svedlo mnoho lidí na scestí. Plné pochopení významu Božího zjevení v jeho celosti má jediné ta, jíž bylo Písmo svěřeno – CÍRKEV. Církev nejsou jen její členové, kteří dnes žijí na světě. Jsou to i minulá pokolení, která se Božím zjevením zabývala a zanechala nám svědectví své víry. A další prohloubení tohoto nevyčerpatelného zdroje přinesou i pokolení budoucí.

BOŽÍ SLOVO CHCE OSLOVIT VŠECHNY LIDI. – Ani poučení sebe lepších teologů nám nemůže nahradit přímý styk s Písmem, v němž s námi rozmlouvá Bůh sám. Naše setkání se však může uskutečnit v Kristu, který je s námi v církevním společenství: *» Kde jsou dva nebo tři shromážděni v mém jménu, tam jsem mezi nimi. «* Proto musíme osobní četbu doplnit účastí na shromáždění věřících, kde společně čteme a nasloucháme slovu Božímu a jeho výkladu.

BIBLE NÁS SPOJUJE SE VŠEMI KŘEŠŤANY! – Přijímáme bez rozdílu stejný text NOVÉHO ZÁKONA – jen tendence rozdílné víry může někdy ovlivnit volbu některých výrazů v překladu. Pro STARÝ ZÁKON sledují však protestanti kánon hebrejské bible, kterou shromáždění rabínů v r. 95 po Kr. v Jamnii v Palestině poněkud redukovalo. Nepřipustili do Starého zákona některé knihy, sepsané v posledních staletích před Kristem. Tak i v Kralické bibli, kterou vydává protestantská Biblická společnost, budeme marně hledat Tobiáše a Judit, Knihu moudrosti, Siracha a Barucha a knihy Makabejské, tedy knihy, které katolická a pravoslavná církev uznávají za kánonické, Bohem inspirované.

Aby nám četba bible dala co nejvíc užitku, nestačí se s ní setkávat jen občas a náhodně. Teprve soustavná četba nám přiblíží její řeč, prohloubíme-li znalost celého Pisma, pochopíme plně význam jeho jednotlivých výroků. Ale nejdůležitější je, abychom k této četbě přistupovali s otevřeným srdcem, jak to vyjádřil prorok Samuel. » MLUV, PANE, TVŮŇ SLUŽEBNÍK TI NASLOUCHÁ! «

Dr. J. K.

Své dotazy a připomínky pište na adresu :

VELEHRAD, Postfach 592, CH-8026 Zürich